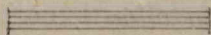

A Dnyesztertől, a Visztulától,
Hullámaiból Piavénak...
Szemükben tűz, az ajkukon ének,
Ugy, éppen úgy, ahogy elmenének,
Jönnek ragyogva, mint tűzsillagok...

Apák, anyák! itt van a fiatalok,
Mátlkák, hlvcssek, mind itt van, ki elment.
Árvák! itt van apátok, a hős, a szent.

Boruljunk le e hős csapat előtt,
Mert nem pihenni jöltek vissza ök,
De hogy szívünkbe lángot gyujtsanak fel,
S az égcre írják égő tűzbetűkkel
A meg nem törő végítéletet:
Hogy itt pihenni addig nem lehet,
Mig fel nem támad az a drága hon,
Amelyért ök meghallak egykoron.

Kántor Mihály.

Hősök Napjára

Kedves Gyermekeim!

Az év legszebb hónapjának, májusnak utolsó vásár-napjára virradtunk. A tél börtönéből kiszabadult természet feltámadása a tavasz, s ilyenkor, májusban öltözik fel csodálatos pompával az erdő, mező s a virágos rétek. De ha mindezeket a virágokat összeszednénk, s ráadásul valamennyire rácsókolnánk lelkünk meleg szeretetét, az is kevés volna erre a napra, amikor a hősökről emlékezünk s emléküknél rójuk le kegyeletünket.

Kik voltak a hősök? Miért mentek le, ha még itt lett volna a helyük, közöttünk? És ha elmentek, miért nem tértek vissza, szülőföldjük vadvirágos temetőjébe, ahol minden szülő, minden hitves és árva annyira visszavárja őket?

Az egész világon úgy ismerik a magyart, mint vitéz nemzet. Tudjátok-e, kedves gyermekek, mit jelent ez? Azt, hogy a magyar ember mindig szerette hazáját? Ennél sokkal többet! Hiszen más nemzetek fiai is szeretik hazájukat. Más népeknek is vannak hős katonái. De a magyar hős mindegyiknél több, mert többet ad hazájáért! A magyar

vitézségben, a magyar hősiességben mindig van valami, ami más népek vitézsége fölé emeli. Sohasem nézi azt, mit lehet, mi az észszerű. Valami ősi, királyi előkelőséggel a lehetséges határán túl is ad valamit a szívéből, a lelkéből, őszintén, bőkezűen. Ezért szebb, ezért több a magyar hős minden más nemzet katonájánál.

A hős a hazáért adja életét. Tudjátok-e, mi a haza? A költő azt mondja: az a hajlék, hol születtünk, hol a dajka altató dalt dudolgatott felettünk, udvar, hol tipegtünk s gyöngye kézzel a homokból aranyvárat építettünk... kert, hol virágot kötöztettünk bokrétába... templom, istenháza, hol először formáltuk ajkunkat a jó Isten imádására... falu, város, ahol vesszön lovagoltunk... határ, ahol tarkaszárnyu lepkét kergettünk... délibábos arany róna, ahol a szellő messze sikon sárga kalász ringatója... kéklő hegyek koszoruja, hol a tölgyek mohos alján kék ibolyák illatoznak... föld, amely őseink veritékét, véré, könnyét magába itta... amely megtermi azóta is mindennapi kenyerünket... Kárpátoknak büszke bérce, Tisza, Duna halmos tája, minden kicsi kis rögcse, melyre Árpád apánk lépett... A haza mindnyájunknak édesanyja... Mindnyájunknak eltartója, ringatója, örök álmra hívogatója...

Hogyan szeressük ezt a hazát? Ahogy a hősök szerették. Hogyan szerették a hősök hazánkat?

Hittek a jó Istenben, az ő igazságában. Legyetek hát ti is először izig-vérig vallásosak. Lélek és szellem, erő és lelkesedés kell minden cselekedetbe, s ezek a szárnyaló, muzsikáló erők mind az Istentől erednek. Ez töltötte el a mi hőseink lelkét is, amikor megindultak dalos kedvvel, hogy gyermekeiket, családjukat, házukat, földjüket, hazájukat megvédelmezzék az ellenség ellen. Küzdöttek értünk, szenvedtek értünk, meghaltak értünk minden zugolódás nélkül. Vállalták a szenvedést, a kínokat, mert tudták, hogy velük a jó Isten, s ha életüket is kell áldozniok övéikért, áldozatuknak meglesz a méltó jutalma, hazájuk sorsa felvirrad. Ez az Istenbe vetett rendületlen hit adott erőt nekik ahhoz, hogy minden kötelességüket, minden szenvedésüket alá tudják rendelni olthatatlan hazaszeretetüknek!

Szerették, utolsó leheletükig szerették édes hazánkat. Tudták jól, hogy a magyar hazát csak vérral lehet megtartani, mert vérral szerezték honfoglaló őseink, vérral tartották meg egy évezred viharaiiban őseink. Érezték, tudták, hogy a magyar föld vérral szentelt drága örökségünk, amelynek elveszni nem szabad soha! Ez a föld adott nekik erőt a lehetetlen legyőzésére is, ez keményítette meg öklüket, adott nekik emberfeletti erőt, ha szemben álltak hazánk megrontóival. Ennek a földnek olthatatlan szere-

tete adta kezükbe a fegyvert, amellyel védelmezték annak minden drága rögét, s amelyet ellenség soha, csak a halál tudott kezükből kicsavarni.

De tudtak e hősök a hazáért dolgozni is. Mielőtt a zászlók alá álltak volna, ott szántottak, vetettek a határban nótaszóval, jókedvvel, Isten dicsőségét zengve. Ott verejtékeztek a műhelyben reggeltől estig, az utolsó erőmegfeszítésig, ott görnyedtek az irodákban lelket emésztő munkában, ott áldozták életük erejét az iskolák falai között a jobb, szebb magyar jövőért, mert valamennyien tudták, hogy a hazát csak munkával lehet megtartani. Igen, gyermekeim, így szerette a magyar hazáját ezer éven át. Egyik kezében karddal, a másikban ekével, szerszámmal, de akár az ekét, szerszámot forgatta, akár a kardot, mindig a hazáért tett mindent, minden gondolata azé volt.

Kedves gyermekeim! Erről beszél nektek ez a hősi emlékmű is. Ébredjete kötelességeitekre, hivatásotok s ifju lelketek legtisztább, legtermészetesebb öntudatára. A hősök intenek erre messzi tájakon elhintett sirjuktól, hozzátok kiáltanak most, akik a holnap magyarjai vagytok, hogy kövessétek őket a hitben, a hazaszeretetben, a munkás, dolgozó életben, legyetek hűek, önfeláldozók, ha úgy kívánja a haza, mert ők, akik egy szabad, nagy, ezeréves Magyarországért adták fiatal, drága életüket, nem akarnak, nem tudnak szolgaföldben nyugodni!

Itt álltok eleven étellel a nemzet legjobbjainak emléke előtt. De lelki szemeitek előtt álljanak örök példaként azok a hősök, akik megtanítottak mindnyájunkat a haza legforróbb, leglángolóbb szeretetére.

Lehet, lesz idő, amikor elcsüggedtek, megfáradtok a hazáért való lankadatlan küzdelemben. Jőjjetek el akkor ide, ehhez az emlékműhöz s szálljatok magatokba. Kérdezzétek meg azokat a hősöket, akiket ez emlékmű hirdet, van-e célja, van-e értelme a további küzdelemnek? Ők megnyugtatnak benneteket, új munkára serkentenek majd, hiszen ők sem tették le az első ütközet után fegyvereiket, hanem küzdöttek tovább, inukszakadtáig, utolsó lehetőségükig, a halálig!

Kedves Gyermekeim! Kövessétek őket, legyetek méltó utódaik e hősöknek, úgy áld meg benneteket a Magyarok Istene!

